Nr. 11. OLAM KATAN. שנה שלישית.

תנאי החתימה.

באוסטריה־אונגריה: לשנה: 10.50 קראָנען, לחצי שנה: 5.25 קראָנען, לרבע שנה: 2.70 קראָנען.

ברוסיה: לשנה: 4 רו״כ, לחצי שנה: 2 רו״כ, לרבע שנה: 1 רו״כ.

בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 9 מארק, באנגליה לשנה: 8 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 11 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 10 פרנק.

החותמים לשנה שלמה יקבלו בסוף השנה תשורה יפה חנם. דמי החתימה יוכלו לשלם גם לשעורין: 2 רובל בעת החתימה, ושני הרובל הנותרים בראשית הרבע השני (ובשאר ארצות בכסף המדינה לפי הקורס).

מחיר כל נומר 10 קאפ׳, 25 העללער.

בעד חלוף האדריסה 20 קאפ.

מחיר מודעות: בעד כל שורה קטנה פטיט 38 ה׳, 15 ק׳.

עם „הפדגוג״ או עם „הנעורים״:

באוסטריה־אונגריה: לשנה: 15.50 קראָנען, לחצי שנה: 7.75 קראָנען, לרבע שנה 3.90 קראָנען.

ברוסיה: לשנה: 6 רו״כ, לחצי שנה: 3 רו״כ, לרבע שנה 1.50.

בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 13 מארק, באנגליה לשנה: 12 שיללינג, בשאר ארצות לשנה: 17 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 16 פרנק.

עם „הפדגוג״ ו„הנעורים״:

באוסטריה־אונגריה: לשנה: 21 קראָנען, לחצי שנה: 10.50 קראָנען, לרבע שנה: 5.25 קראָנען.

ברוסיה: לשנה: 8 רובל, לחצי שנה: 4 רובל, לרבע שנה: 2 רובל.

בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 18 מארק, באנגליה לשנה: 16 שיללינג, ביתר הארצות לשנה: 22 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 20 פרנק. וכן להצי ולרבע שנה בערך.

קרקוי, יום ד׳, כ׳ כסלו תרס״ד. גליון יא. Krakau, 9 December (26 November) 1903.

תֹּכֶן:

מִשְׁלֵי לָפוֹנְטֵין.

הַמָּשָׁל הָעֶשְׂרִים.

הָעֲטַלֵּף וּשְׁתֵּי הַנְּמִיּוֹת.

וַיְהִי הַיּוֹם וּלְקֵן נְמִיָּה,
חַיָּה קְטַנָּה אַכְזָרִיָּה,
נָפַל שָׁם עֲטַלֵּף בְּלִי רְאוֹת,
(כִּי זֶה דַּרְכּוֹ יוֹמָם לִתְעוֹת);
וּבוֹ בְּרֶגַע שָׁבָה אֶל קִנָּהּ
מָרַת נְמִיָּה; וְהִיא תַּכְלִית שִׂנְאָה
שָׂנְאָה מֵאָז הָעַכְבָּרִים,
וּבַחֲמָתָהּ אָמְרָה קָרְעֵהוּ לִגְזָרִים.
— אֵיכָה הָעֹז — קָרְאָה — לָסוּר אֵלַי,
יְצוּר נִבְזֶה מִכָּל הַחַי ?!
וַאֲנִי שֶׁקַּצְתִּי מֵעוֹדִי
כָּל בֶּן עַכְבָּר, כָּל זוֹחֵל מַטָּה;
וּבֶן־מִי אָתָּה ?
הוֹי, בִּי נִשְׁבַּעְתִּי, בִּכְבוֹדִי,
כִּי אַךְ עַכְבָּר הָיָה אָבִיךָ,
כַּאֲשֶׁר יָעִיד בְּךָ גַּם פִּיךָ!"
— אַל נָא בְאַפֵּךְ, גְּבִרְתִּי — מְחִילָה!
הַרְשִׁינִי נָא דַּבֵּר מִלָּה:

הַאִם אֲנִי עַכְבָּר?! הוֹי, שֶׁבַח וּתְהִלָּה
לָאֵל עֶלְיוֹן בּוֹרֵא שָׁמַיִם,
שֶׁלֹּא עָשַׂנִי שֶׁרֶץ,
שׁוֹכֵן בְּחוֹרֵי אֶרֶץ,
וַיִּתֶּן־לִי כְנָפַיִם.
אָכֵן, צִפּוֹר אֲנִי! וִיחִי לָעַד
כָּל עוֹף כָּנָף, כָּל שׁוֹכֵן בַּד! —
דְּבָרֶיהוּ אֵלֶּה מָצְאוּ חֵן
בְּעֵינֵי בַּעֲלַת הַקֵּן,
וַתַּעַשׂ לוֹ שָׁלוֹם, אַף גַּם כִּבְּדַתְהוּ
מִטּוּב צֵידָה וּבְאַהֲבָה שִׁלְּחַתְהוּ.

עָבַר יוֹם אוֹ יוֹמַיִם,
וַתָּקָם לוֹ צָרָה פַּעֲמַיִם:
כִּי בְּלִי רְאוֹת נָפַל שֵׁנִית בְּרָעָה,
בְּקֵן נְמִיָּה טוֹרְפָה עוֹפוֹת,
וְהַקֵּן מָלֵא טְרֵפוֹת —
גְּדוֹלָה הַסַּכָּנָה וְנוֹרָאָה:
וּגְבֶרֶת זֶה הַקֵּן, הִנֵּה גַם הִיא בָאָה,
וְהִנֵּה כְבָר אַף אָרֹךְ לְאֵין־סוֹף
נָטוּי אֵלָיו: —
„בָּרוּךְ הַבָּא, בֶּן־עוֹף!"—
— „אֲנִי — צִפּוֹר?! אַךְ צְחוֹק תַּעֲשִׂי לִי, גְּבֶרֶת
הֲיֵשׁ צִפּוֹר מִבְּלִי נוֹצָה־אַדֶּרֶת?
חָלִילָה לִי! אֲנִי עַכְבָּר! וִיחִי עַם עַכְבָּרִים,
וּמָוֶת לַחֲתוּלִים הָאַכְזָרִים!"

וְכֹה יָצָא פַּעֲמַיִם מִמְּבוּכוֹת
בִּלְשׁוֹן הַתַּהְפּוּכוֹת.

ש. ל. גָּרְדוֹן.

בְּעוֹלַם הַדִּמְיוֹן.

(מַעֲשֶׂה לִילָדִים.)

(הֶמְשֵׁךְ.)

ט.

וְגַם שְׁמוּעַ הַקָּטָן וַיֵּצֵא אֶת הָעִיר פְּתוֹרָה, וַיָּרָץ הָלְאָה וְלֹא פָנָה לְהַבִּיט אַחֲרָיו, כִּי שָׁמַע קוֹל רַגְלֵי הַקּוֹסֵם רוֹדֵף אַחֲרָיו. וַיְהִי שְׁמוּעַ רָץ כָּל הַיּוֹם הַהוּא וְכָל הַלַּיְלָה וּמִמָּחֳרָת עַד עֵת הַצָּהֳרָיִם; וּלְעֵת הַצָּהֳרַיִם בָּא לְכִישָׁה.

וַיְהִי כְבוֹא שְׁמוּעַ הַקָּטָן לְכִישָׁה, וַיֶּחֶרְדוּ אֵלָיו אָבִיו וּמוֹרֵהוּ וַאֲבוֹת כָּל הַיְלָדִים חֲבֵרָיו וַיִּשְׁאָלוּהוּ: אֵיפֹה הָיִיתָ, שְׁמוּעַ? וְאַיֵּה חֲבֵרֶיךָ כֻּלָּם? וַיִּירָא שְׁמוּעַ הַקָּטָן לְהַגִּיד לָהֶם דְּבַר אֱמֶת, פֶּן יִשְׁמְעוּ הָאֲנָשִׁים, כִּי עַל פִּיו בָּאוּ הַיְלָדִים פְּתוֹרָה אֶל מַרְתֵּף הַקּוֹסֵם, וּפָקְדוּ עָלָיו עֲוֹנוֹ וְיִסְּרוּ אוֹתוֹ בַּשְּׁבָטִים; עַל כֵּן בָּדָא שְׁמוּעַ הַקָּטָן מִלִּבּוֹ דְּבַר שֶׁקֶר, וַיֹּאמַר: הַקְּנָדִים הִשִּׁיאָנוּ לָלֶכֶת אֶל עֵמֶק הַיַּעַר: וַאֲנַחְנוּ יָרֵאנוּ לִמְרוֹת פִּיו, כִּי הוּא בֶּן בְּלִיַּעַל וְאַכְזָר, וּבְאֶגְרוֹף רֶשַׁע יַכֶּה אֶת כָּל אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַע לְמִצְוָתוֹ; וַנֵּלֶךְ אַחֲרָיו אֶל עֵמֶק מַעֲבֵה הַיַּעַר, עַד אֲשֶׁר תָּעִינוּ; וָאֶפָּרֵד אָנָה וָאָנָה לְבַקֵּשׁ אֶת הַמְּסִלָּה, וּמֵאָז נִפְרַדְנוּ לֹא יָסַפְתִּי לִרְאוֹת אֶת חֲבֵרַי עוֹד. צָעַקְתִּי, קָרָאתִי אֲלֵיהֶם בְּקוֹל וְאֵין עוֹנֶה; וָאֶתַע בַּיַּעַר כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה עַד אֲשֶׁר בָּאתִי הַיּוֹם עָיֵף וְיָגֵעַ, רָעֵב וְאֵין כֹּחַ הָעִירָה.

וַיִּשְׁמְעוּ הָאֲנָשִׁים אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה מִפִּי שְׁמוּעַ הַקָּטָן וַיַּאֲמִינוּ לוֹ. וַיִּקְחוּ אֲבוֹת שְׁמוּעַ אוֹתוֹ עַל זְרוֹעוֹתֵיהֶם וַיִּשְּׁקוּ לוֹ וַיְחַבְּקוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ: אוֹי, בְּנֵנוּ הָאוֹבֵד! כַּמָּה רָעַבְתָּ! כַּמָּה עָיַפְתָּ! בָּרוּךְ הָעֶלְיוֹן שֶׁמְּצָאנוּךָ. וַיֵּבְךְּ שְׁמוּעַ בְּדַבְּרָם אֵלָיו, וַיַּךְ לִבּוֹ אוֹתוֹ מְאֹד עַל אֲשֶׁר רִמָּה אֶת אֲבוֹתָיו הַטּוֹבִים בְּדִבְרֵי שָׁקֶר. וַיְהִי מֵאָז וָהָלְאָה, וַיְהִי שְׁמוּעַ הַקָּטָן נִכְאֶה לֵבָב וַעֲצוּב רוּחַ תָּמִיד; וְהָיָה מִדֵּי זָכְרוֹ אֶת עֲוֹנוֹ, אֶת אֲשֶׁר רִמָּה אֶת אֲבוֹתָיו, וְנָתַן קוֹלוֹ בִּבְכִי. וַיֵּבְךְּ שְׁמוּעַ הַקָּטָן כָּל הַיָּמִים, מֵאֵן הִנָּחֵם. וַיֹּאמֶר שְׁמוּעַ הַקָּטָן בְּלִבּוֹ: אוֹיָה! הֲלֹא טוֹב הָיָה לִי לוּ הוֹדֵיתִי עַל פְּשָׁעַי לַאֲבוֹתַי וַיְיַסְּרוּנִי בַּשְּׁבָטִים; כִּי אָז כָּאַב לִי אַךְ מְעַט, וַיֶּחְדַּל הַכְּאֵב אַחֲרֵי כֵן; וְעַתָּה יַכְאִיב לִי מִכְשׁוֹל עֲוֹנִי בְּלִבִּי תָּמִיד, לֹא אוּכַל לִשְׁכֹּחַ אֶת מַכְאוֹבֵי כָּל הַיָּמִים; כָּל הַיָּמִים אֲנִי בּוֹכֶה, כָּל הַיָּמִים אֲנִי נֶעֱצָב, וְכָל הַדְּבָרִים הַטּוֹבִים וְהַנִּחוּמִים אֲשֶׁר יְדַבְּרוּ לִי אֲבוֹתַי

הַטּוֹבִים לֹא יְנַחֲמוּנִי, וְאַף יָבֹאוּ כְּמַדְקְרוֹת בְּלִבִּי, כִּי אֶרְאֶה מַה טּוֹבִים אֲבוֹתַי לִי וְאָנֹכִי כָּכָה רִמִּיתִים.

וַיִּרְאוּ אֲבוֹת שְׁמוּעַ הַקָּטָן, כִּי בְנָם בּוֹכֶה וְעָצוּב רוּחַ תָּמִיד, וַיִּבָּהֲלוּ מְאֹד וַיֹּאמְרוּ: יְיָ עִמְּךָ, בְּנֵנוּ מַחֲמַדֵּנוּ! מַה זֶּה הָיָה לְךָ, כִּי הִנְּךָ נֶעֱצָב וְנַפְשְׁךָ מָרָה לְךָ תָּמִיד? אוֹיָה! מַה זֶּה קָרָה אֶת יַלְדֵּנוּ אִישׁוֹן עֵינֵנוּ? לְמִן הַיּוֹם אֲשֶׁר תָּעָה בְּבָדָד בַּיַּעַר, הוּא נֶהֱלָךְ בַּצֵּל, סַר וְזָעֵף וּבוֹכֶה תָּמִיד; אֵין זֹאת כִּי אִם רוּחַ רָעָה בְּעָתַתּוּ בְּלֵיל הַבַּלָּהוֹת הַהוּא. הָהּ! מַה לַּעֲשׂוֹת? בַּמֶּה נִרְפָּא לוֹ? וַיִּוָּעֲצוּ אֲבוֹת שְׁמוּעַ הַקָּטָן עִם שְׁכֵנֵיהֶם וּמְיֻדָּעֵיהֶם. וַיֹּאמְרוּ לָהֶם שְׁכֵנֵיהֶם וּמְיֻדָּעֵיהֶם: אַל תַּחֲרִישׁוּ מֵהַיֶּלֶד, כִּי רוּחַ רָעָה אֲחָזַתּוּ בִּהְיוֹתוֹ בַּיַּעַר לְבַדּוֹ. קוּמוּ סְעוּ אִתּוֹ פְּתוֹרָה אֶל הַקּוֹסֵם הַזָּקֵן, וְיָסִיר מִמֶּנּוּ אֶת הָרוּחַ הָרָעָה וְרָפָא לוֹ.

כִּשְׁמֹעַ שְׁמוּעַ הַקָּטָן, כִּי מְבַקְשִׁים לְהוֹלִיךְ אוֹתוֹ פְּתוֹרָה וַיִּירָא וַיֵּצֶר לוֹ מְאֹד, וַיֹּאמֶר: עַתָּה יְשִׁיבוּנִי אֲבוֹתַי אֶל הַקּוֹסֵם הָאָרוּר אֲשֶׁר נַסְתִּי מִפָּנָיו. וַיִּתְחַנֵּן שְׁמוּעַ הַקָּטָן אֶל אֲבוֹתָיו, וַיֹּאמַר: אָנָּא, אֲבוֹתַי הַטּוֹבִים! אַל תּוֹלִיכוּנִי אֶל הַקּוֹסֵם אֲשֶׁר בִּפְתוֹרָה, כִּי יָרֵא אָנֹכִי אוֹתוֹ, כִּי הוּא אִישׁ רָע, הוּא יַעֲשֶׂה רַק רָע, וְטוֹב לֹא יַעֲשֶׂה כָּל הַיָּמִים. הַנִּיחוּ לִי, אֲבוֹתַי אֲהוּבַי, וְחִדְלוּ מִבַּקֵּשׁ רְפוּאוֹת לִי, וְאַתֶּם תִּרְאוּ, כִּי מֵהַיּוֹם וָהָלְאָה אֶחְדַּל לִבְכּוֹת וּלְהִתְעַצֵּב, וְהָיִיתִי שָׂמֵחַ וְטוֹב לֵב תָּמִיד. וַיֹּאמְרוּ אֲבוֹת שְׁמוּעַ אֵלָיו: אֲנַחְנוּ נְנַסֶּה אוֹתְךָ יָמִים עֲשָׂרָה: אִם תֶּחְדַּל מִבִּכְיְךָ וִיגוֹנְךָ וְהָיִיתָ שָׂמֵחַ וְטוֹב לֵב כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ, נַנִּיחַ לְךָ; וְאִם אַיִן, נוֹלִיכְךָ פְּתוֹרָה אֶל הַקּוֹסֵם.

וַיָּשֶׂם שְׁמוּעַ הַקָּטָן אֶל לִבּוֹ, וַיִּתְאַפַּק וְלֹא בָכָה עוֹד מִן הַיּוֹם הַהוּא וָהָלְאָה, וַיְהִי שָׂמֵחַ וְטוֹב לֵב בִּפְנֵי אֲבוֹתָיו; אַךְ בְּקִרְבּוֹ צָפַן יְגוֹנוֹ וְלִבּוֹ יָדַע מָרַת נַפְשׁוֹ.

וְאַף גַּם זֹאת, בִּהְיוֹת שְׁמוּעַ הַקָּטָן נִחַם עַל פְּשָׁעָיו בְּלִבּוֹ, בְּכָל זֹאת לֹא חָדַל לְהָצֵר לַאֲבוֹתָיו פַּעַם בְּפַעַם בִּדְרָכָיו וּבְמַעֲלָלָיו, וַיָּמֶר אֶת רוּחָם וּלְתוֹכַחְתָּם לֹא הִקְשִׁיב; וַיֹּאמְרוּ אֲבוֹת שְׁמוּעַ אֵלָיו: רְאֵה, שְׁמוּעַ בְּנֵנוּ, הַעִידוֹנוּ בְךָ, כִּי יָבוֹא יוֹם וְנִחַמְתָּ עַל אֲשֶׁר לֹא תִשְׁמַע עַתָּה אֶת מוּסָרֵנוּ, וְנָהַמְתָּ בְאַחֲרִיתֶךָ. וַיָּשֶׂם שְׁמוּעַ אֶת דִּבְרֵי אֲבוֹתָיו אֶל לִבּוֹ וַיִּזְכֹּר יָמִים מִקֶּדֶם; כִּי גַם בִּימֵי קֶדֶם, בְּעוֹדֶנּוּ יֶלֶד בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה, שָׁנִים רַבּוֹת לִפְנֵי צֵאתוֹ בְּעַד קִיר הַמַּרְהֵף, הֵעִידוּ בּוֹ אֲבוֹתָיו גַּם אָז כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה, לֵאמֹר: כִּי יִנָּחֵם אַחֲרֵי כֵן אִם לֹא יִשְׁמַע מוּסָרָם; וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּתְרוּ לוֹ אֲבוֹתָיו כֵּן הָיָה, כִּי אַחֲרֵי כֵן נִחַם מְאֹד עַל בִּלְתִּי שָׁמְעוֹ מוּסָרָם. זֹאת זָכַר שְׁמוּעַ הַקָּטָן וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ: אוֹי לִי, מָה אֲנִי עוֹשֶׂה הַיּוֹם? אֵינֶנִּי שׁוֹמֵעַ מוּסַר אֲבוֹתַי, וְיָעִיד בִּי וְלֹא אֶשְׁמַע אֲלֵיהֶם; הֲלֹא אַחֲרֵי כֵן יֵרַע לִי וַיֵּמַר לִי, כַּאֲשֶׁר הָיָה רַע וּמַר לִי עַל הִקְשׁוֹתִי אֶת עָרְפִּי אָז.

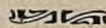
אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הֵבִין וַיֵּדַע שְׁמוּעַ הַקָּטָן בְּלִבּוֹ מְאֹד, וּבְכָל זֹאת לֹא עָזַב דַּרְכּוֹ הָרָע, וַיֶּקֶשׁ אֶת עָרְפּוֹ וַיָּמֶר אֶת פִּי אֲבוֹתָיו; כִּי יֵצֶר לֵב נַעַר רַע מְאֹד, קְשׁוּרָה אִוַּלְתּוֹ בְּלִבּוֹ בַּעֲבוֹתוֹת חֲזָקִים; וְגַם כִּי יֵדַע אֶת הָרַע אֲשֶׁר הוּא רַע, בְּכָל זֹאת יִבְחַר בּוֹ וְלֹא יַעַזְבֵהוּ.

(עוֹד יָבֹא).

יְהוּדָה צְבִי לֵוִין.

בִּימֵי הַבָּצִיר.*)

(מֵחַיֵּי הַיְלָדִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל).

וַיְסַפֵּר אָסָף:

אֲבָנִים שְׁחוֹרוֹת.

הָיֹה הָיָה הַדָּבָר אַחֲרֵי חַג הַפֶּסַח בִּהְיוֹתִי חוֹלֶה בְקַדַּחַת וְהָלַכְתִּי אָז עִם אָבִי אֶל עִיר הַתְּמָרִים, הִיא יְרִיחוֹ, וּמִשָּׁם לַיַּרְדֵּן וּלְיָם הַמֶּלַח, אוֹ, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֶרֶת אֲחוֹתִי הַקְּטַנָּה, „לְמֶלֶךְ הַיָּם“.

וּבֶאֱמֶת, יָם הַמֶּלַח הוּא כְּמֶלֶךְ הַיַּמִּים, לֹא בְגָדְלוֹ וַהֲדָרוֹ, אֶלָּא מִפְּנֵי הַסֵּתֶר וְהַקֶּסֶם הָעוֹטְפִים אוֹתוֹ. הַשֶּׁמֶשׁ כְּבָר שָׁקְעָה, אַךְ מִתּוֹךְ הַמַּיִם, מִקְּצֵה הַמַּעֲרָב שָׁלַח אֵלֵינוּ אֶת קַרְנָיו הַמֻּזְהָבוֹת, הָאֲדַמְדַּמּוֹת, הָאַחֲרוֹנוֹת. הָאֲוִיר הָיָה שָׁקֵט וְהַלַּיְלָה הִבְטִיחַ לִהְיוֹת לֵיל חַם מְאֹד. הָיִינוּ עֲיֵפִים, גַּם אָבִי, גַּם אֲנִי, וְאִישׁ מֵאִתָּנוּ לֹא דִבֶּר דָּבָר, כְּאִלּוּ חָשַׁשׁ לְהַפְרִיעַ אֶת הַמְּנוּחָה אֲשֶׁר שָׁלְטָה מִסָּבִיב, וְהָיִינוּ שְׁקוּעִים כָּל אֶחָד בְּמַחְשְׁבוֹתָיו.

וּכְבָר הִתְרַחַקְנוּ לֹא מְעַט מִמֵּי הַמֶּלַח לָשׁוּב אֶל יְרִיחוֹ, וְהִנֵּה הֵחֵל לִנְשֹׁב רוּחַ צַח, וּלְאָזְנֵינוּ הִגִּיעָה כְּעֵין יְלָלָה מִמֶּרְחָק, רָפָה כִּילָלַת יֶלֶד עָיֵף מִבֶּכִי, וְהַיְלָלָה כְּאִלּוּ מִתּוֹךְ הַמַּיִם יָצָאָה.

— מִי זֶה בּוֹכֶה שָׁם, אַבָּא? — שָׁאַלְתִּי בְּפַחַד.

*) רְאֵה „עוֹלָם קָטָן“ שָׁנָה שֵׁנִית, גִּלָּיוֹן מא—מב.

— אֵין אִישׁ בּוֹכֶה שָׁם, בְּנִי, פֹּה מִדְבַּר שְׁמָמָה, וְכָל מוֹשַׁב אָדָם אֵין בַּמְּקוֹמוֹת הָאֵלֶּה, — עָנָנִי אָבִי.

— הִנֵּה בּוֹכִים... בּוֹכִים... מִתּוֹךְ הַמַּיִם... אֲנִי שׁוֹמֵעַ גַּם דִּבּוּרִים... אַבָּא!

— זֶה אַךְ נִדְמָה לְךָ, בְּנִי — הֱשִׁיבַנִי אָבִי וַיֹּאחֲזֵנִי בְּיָדִי וַיְלַחֲצֵנִי אֵלָיו.

— „א־וּ־יָ־ה!..." הַאֵינְךָ שׁוֹמֵעַ, אַבָּא?!

— זֶה רוּחַ יָפוּחַ שָׁם, זוֹ אֶוְשַׁת הָאִילָנוֹת עַל גְּדוֹת הַיַּרְדֵּן וְשִׁקְשׁוּק מֵימָיו אַךְ... יֵשׁ אַגָּדָה... — כְּאִלּוּ זָכַר אָבִי פִּתְאֹם.

-- סַפְּרָה אָבִי, סַפְּרָה! הִתְחַנַּנְתִּי אֵלָיו.

— אַגָּדָה זוֹ מְסַפֶּרֶת, — הֵחֵל אָבִי בְּקוֹל נִמְשָׁךְ, — כִּי לְפָנִים, לְפָנִים, אַחֲרֵי גָּלוּת יִשְׂרָאֵל מֵאַדְמָתוֹ בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה, שָׁם בְּבָבֶל, הָיְתָה מִשְׁפָּחָה אַחַת גְּדוֹלָה מֵאֲצִילֵי הָעִבְרִים; מְיֻחָסִים וּקְצִינִים הָיוּ בְּאַרְצָם, אָב וָאֵם, בָּנִים וּבָנוֹת. וּמִשְׁפָּחָה זוֹ שָׁכְחָה עַד מְהֵרָה אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַיָּפָה, אֶת כְּבוֹדָהּ וְתִפְאַרְתָּהּ, אַף גַּם בִּלְשׁוֹנָם, לְשׁוֹן עִבְרִית, לֹא דִּבְּרוּ עוֹד וְגַם לָשׁוּב אֶל אַרְצָם לֹא אָבוּ.

וַיִּחַר מְאֹד לְיִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא עַל זֶה; וַיְהִי בְּעָבְרוֹ פַּעַם עַל פְּנֵי בֵּית הַמִּשְׁפָּחָה הַזֹּאת וַיּוֹכִיחֵם עַל פְּנֵיהֶם, כְּדַרְכּוֹ, בִּדְבָרִים קָשִׁים, בְּעֶבְרָה וּבְזַעַם. וַיִּלְעֲגוּ הָאֲנָשִׁים, הַנָּשִׁים וְהַיְלָדִים לְדִבְרֵי יִרְמְיָהוּ וְלֹא לָקְחוּ מוּסָר. וְלֹא יָכֹל הַנָּבִיא לְהִתְאַפֵּק וַיְקַלְּלֵם אוֹתָם וְאֶת כָּל בְּנֵי הַגּוֹלָה, אֲשֶׁר בָּגְדוּ בְּאַרְצָם וּבִלְשׁוֹנָם, וַיַּהַפְכֵם כֻּלָּם לַאֲבָנִים שְׁחוֹרוֹת; וְרוּחַ סְעָרָה קָמָה פִּתְאֹם וַתִּשָּׂא אֶת הָאֲבָנִים הָלְאָה, הָלְאָה; וְהַנָּבִיא קָרָא:

„כֹּה אָמַר ה' יַעַן אֲשֶׁר עֲזַבְתֶּם אֶת לְשׁוֹנְכֶם וַתִּבְחֲרוּ בִלְשׁוֹן עַם נֵכָר וְלֹא אֲבִיתֶם גַּם לָשׁוּב אֶל אַרְצְכֶם הַטּוֹבָה בְּעוֹד מוֹעֵד, — הִנְנִי עוֹשֶׂה אֶתְכֶם אֲבָנִים שְׁחוֹרוֹת כְּשְׁחוֹר לְבַבְכֶם, לֵב הָאֶבֶן, הָרַע וְהַחוֹטֵא! אֶל קַרְקַע יָם הַמֶּלַח אַשְׁלִיכְכֶם, שָׁם תִּשְׁכֹּנוּ, וְשָׁם תִּבְכּוּ וְתֵילִילוּ בִּשְׂפַת לֹא־אָדָם עַד עוֹלְמֵי עַד!"

— וּמֵאָז נִמְלָא יָם הַמֶּלַח אֲבָנִים שְׁחוֹרוֹת; וּבַלַּיְלָה וּבַלַּיְלָה תִּשָּׁמַע יִלְלָתָם מִתּוֹךְ הַמָּיִם...

— וּמַדּוּעַ לֹא סִפַּרְתָּ לִי עַד כֹּה אֶת הָאַגָּדָה הַזֹּאת, אַבָּא? — שְׁאַלְתִּי, כַּאֲשֶׁר גָּמַר אָבִי אֶת סִפּוּרוֹ.

— זוֹ אַגָּדָה חֲדָשָׁה, בְּנִי.

— וְאֵיפֹה כְּתוּבָה אַגָּדָה זוֹ? — שְׁאַלְתִּיו.

— בְּלֵב עִבְרִי אֶחָד, לֵב חַם וְרַגָּשׁ, הַדּוֹפֵק אַךְ בְּעַד עַמּוֹ! — עָנָנִי אָבִי וְקוֹלוֹ רָעַד . . . .

. . . .

* * *

חָדַל הַשָּׁאוֹן אֵצֶל הַמְּרַתֵּחַ, הַגְּמַלִּים רָבְצוּ לָאָרֶץ וַיִּלְעֲסוּ בְּתֵאָבוֹן אֶת הַקּוֹצִים הַיְבֵשִׁים אֲשֶׁר נִתְּנוּ לִפְנֵיהֶם; הַכּוֹכָבִים כָּבוּ אֶחָד אֶחָד; וְהִנֵּה נִרְאוּ קַרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ הָרִאשׁוֹנוֹת; הָאֵדִים עָלוּ מִן הָאָרֶץ עֲנָנִים, עֲנָנִים; קוֹל הַתֻּפִּים שָׁקַט בַּכְּרָמִים מִסָּבִיב וְשִׁירַת הַנּוֹטֵר לֹא נִשְׁמְעָה עוֹד, אָז שָׁבוּ אַבְנֵר, גִּדְעוֹן, יֶפֶת וְאָסָף, אִישׁ אִישׁ אֶל בֵּיתוֹ.

חֶמְדָּה בֶּן־יְהוּדָה.

פֶּסֶל גִּבּוֹר.

(תּוֹלָדָה).

(המשך).

ג.

עֶשֶׂר שָׁנִים עָבְרוּ בִּמְנוּחָה הַמְּדֻמָּה הַזֹּאת. וּבְמֶשֶׁךְ הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה הָלַךְ אַדְרִיָּנוּס מֵרוֹמָא, וַיַּעֲבֹר בְּכָל אַרְצוֹת מַלְכוּתוֹ לִרְאוֹת בְּעֵינָיו אֶת כָּל הָעַמִּים הַסָּרִים לְמִשְׁמַעְתּוֹ, לָדַעַת הַסָּרָה מִקִּרְבָּם מַחֲשֶׁבֶת הַמֶּרֶד אִם לֹא? וּבְכָל מָקוֹם בּוֹאוֹ קִבְּלוּ אוֹתוֹ בְּכָבוֹד גָּדוֹל; וַיָּסַר גַּם אֶל אֶרֶץ יְהוּדָה, וְגַם שָׁם עָשׂוּ לוֹ כְּבוֹד כָּל הַנָּכְרִים תּוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ.

וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ נְשִׂיא יִשְׂרָאֵל הָלַךְ גַּם הוּא לִרְאוֹת אֶת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ, בְּתִקְוָתוֹ לִפְעֹל עָלָיו, כִּי יָשׁוּב וִיחַדֵּשׁ אֶת הַבְטָחָתוֹ הָרִאשׁוֹנָה בִּדְבַר בִּנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אַךְ תִּקְוָתוֹ נִכְזָבָה.

וַיְהִי כִּרְאוֹת אַדְרִיָּנוּס כִּי שַׁלְוַת הַשֶּׁקֶט שׁוֹרֶרֶת בְּכָל מֶרְחֲבֵי אֶרֶץ מַלְכוּתוֹ, וַיֹּאמֶר לְהוֹצִיא הַפַּעַם לְפֹעֲלָה אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ הָרָעָה, אֲשֶׁר חָשַׁב תָּמִיד עַל עַם הַיְּהוּדִים לְהַכְחִיד אֶת שְׁמָם מִן הָאָרֶץ; וַיִּגְזֹר עֲלֵיהֶם גְּזֵרוֹת שׁוֹנוֹת; וַיְצַו לְיַסֵּד עִיר חֲדָשָׁה עַל מְקוֹם יְרוּשָׁלַיִם הֶחֳרֵבָה, וַיִּקְרָא לָהּ „אֶלְיָה קַפִּיטוֹלִינָה", וְעַל מְקוֹם מִקְדַּשׁ יְיָ הֵקִים הֵיכָל לְ„יֻפִּטֶר קַפִּיטוֹלִינוּס" אֱלֹהָיו, וְעַל הַיְּהוּדִים

אָסַר לָבוֹא אֶל הָעִיר לִבְכּוֹת עַל שְׂרִידֵי חָרְבוֹת הֵיכַל יְיָ הַשָּׂרוּף, לְמַעַן יָסוּף זִכְרָהּ מִלִּבָּם.

וַיִּרְגְּנוּ הַיְּהוּדִים לְמִשְׁמַע הַגְּזֵרָה הַנּוֹרָאָה הַזֹּאת, וַתִּבְעַר בָּהֶם חֲמָתָם, וַיֹּאמְרוּ לִמְרֹד בַּקֵּיסָר; אַךְ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה הַנָּשִׂיא, מִהֵר לְהַרְגִּיעַ אֶת רוּחָם גַּם הַפַּעַם, בְּהַבְטִיחוֹ אוֹתָם לִנְסֹעַ לַאֲלֶכְּסַנְדְּרִיָּה, מְקוֹם מוֹשַׁב הַקֵּיסָר, וּלְבַקֵּשׁ מִלְּפָנָיו לְהַעֲבִיר אֶת רֹעַ הַגְּזֵרָה.

אָמַר וַיַּעַשׂ; וְלַמְרוֹת זִקְנָתוֹ וְחֻלְשָׁתוֹ, לֹא אֵחַר אַף רֶגַע לְמַלֵּא אַחֲרֵי הַבְטָחָתוֹ. אַךְ כָּל תִּקְוָתוֹ לַהֲפֹךְ אֶת לֵב הַקֵּיסָר לְטוֹבָה עַל עַמּוֹ הָיְתָה לַשָּׁוְא; כִּי לֹא אָבָה הַקֵּיסָר הֶעָרִיץ לְהַטּוֹת אֹזֶן קַשֶּׁבֶת לְבַקָּשָׁתוֹ. וַיָּשָׁב רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֶל אֶחָיו בְּלֵב נִשְׁבָּר וּבְרוּחַ נְכֵאָה, וְלֹא הֶאֱרִיךְ יָמִים אַחֲרֵי כֵן, וַיָּמָת מֵרֹב דְּאָגָה.

ד.

וַיְהִי בְּמוֹת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וַיָּקָם רַבִּי עֲקִיבָא לְרֹאשׁ עַל הָעָם; אַךְ תַּחַת שֶׁהָיָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אִישׁ אוֹהֵב מְנוּחָה וְשָׁלוֹם, הָיָה רַבִּי עֲקִיבָא מְקַנֵּא קִנְאַת עַמּוֹ וְאַמִּיץ לֵב עַד מְאֹד. וַיְעוֹרֵר אֶת הָעָם לְהָכִין עַצְמָם לְמִלְחֶמֶת הַחֵרוּת[1] נֶגֶד רוֹמָא, וְגַם נָסַע לְכַרְכֵי הַיָּם לְדַבֵּר עַל לֵב אֶחָיו בְּנֵי עַמּוֹ לִמְרֹד בְּאַדְרִיָּנוֹס, וּלְכוֹנֵן שֵׁנִית מַמְלָכָה בִּיהוּדָה. וְתַלְמִידָיו הָרַבִּים, אֲשֶׁר עָלָה מִסְפָּרָם לְאַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ, עָזְרוּ גַם הֵם עַל יָדוֹ, וְגַם הִשְׂכִּילוּ לְהוֹלִיךְ שׁוֹלָל אֶת אַדְרִיָּנוֹס וְאֶת פְּקִידָיו, וּלְהָכִין לָהֶם אֶת כְּלֵי הַנֶּשֶׁק וְיֶתֶר הַדְּבָרִים הַדְּרוּשִׁים לַמִּלְחָמָה אֲרֻכָּה וּכְבֵדָה.

וַיְהִי כִּרְאוֹת רַבִּי עֲקִיבָא כִּי הַכֹּל מוּכָן לַמִּלְחָמָה, וַיְבַקֵּשׁ לוֹ שַׂר צָבָא גִּבּוֹר וְחָזָק לַעֲמֹד בְּרֹאשׁ מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל, וַיִּמָּצֵא אִישׁ אֶחָד וּשְׁמוֹ בַּר כּוֹכְבָא, אֲשֶׁר יָצָא לוֹ שֵׁם בַּגִּבּוֹרִים.

וּבַר כּוֹכְבָא יְלִיד עִיר „כְּזִיב" אֲשֶׁר בִּקְצֵה הַגָּלִיל צָפוֹנָה מַעֲרָבָה, וַיְהִי שְׁמוֹ „בַּר כּוֹזִיבָא" כְּשֵׁם עִיר מוֹלַדְתּוֹ. אַךְ רַבִּי עֲקִיבָא הֵסֵב אֶת שְׁמוֹ „בַּר כּוֹכְבָא", לֵאמֹר, כִּי כְּכוֹכָב מַזְהִיר הוֹפִיעַ לְיִשְׂרָאֵל לַעֲמֹד בְּרֹאשָׁם, לְהוֹשִׁיעָם מִיַּד צוֹרְרֵיהֶם הָרוֹמָאִים.

וְכָל כָּךְ גָּדְלָה אֱמוּנַת רַבִּי עֲקִיבָא בְּבַר כּוֹכְבָא, עַד כִּי כִּנָּה אוֹתוֹ בְּשֵׁם „מְשִׁיחַ יִשְׂרָאֵל" וְגַם קָרָא עָלָיו לֵאמֹר:

דָּרַךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב,
וְקָם שֵׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל.

לֵאמֹר: כִּי עַל יַד כּוֹכָב יַעֲקֹב זֶה, תָּשׁוּב הַמַּמְלָכָה לְיִשְׂרָאֵל.

וַיְהִי כִּרְאוֹת כָּל הָעָם אֶת כָּל הַכָּבוֹד אֲשֶׁר חָלַק רַבִּי עֲקִיבָא רַבָּם לְבַר כּוֹכְבָא, וַיִּנְהֲרוּ אֵלָיו הֲמוֹנִים הֲמוֹנִים מִכָּל אַפְסֵי הָאָרֶץ, וַיֵּאָסְפוּ תַּחַת דִּגְלוֹ, וַיְהִי בְּעֵינֵיהֶם כִּמְשִׁיחַ אֱלֹהִים, אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ אֱלֹהִים מִמָּרוֹם לְהָחִישׁ פְּדוּתָם.

וּבְכָל זֹאת לֹא גָּבַהּ לֵב בַּר כּוֹכְבָא עָלָיו, כִּי רַק תְּשׁוּקָה אַחַת מִלְּאָה אֶת כָּל לִבּוֹ; לְהָשִׁיב לְעַמּוֹ אֶת חָפְשׁוֹ וְאֶת מַמְלַכְתּוֹ.

וְהַשּׁוֹמְרוֹנִים, צָרֵי יְהוּדָה מְאֹד, וְרַבִּים מִבְּנֵי הַנֵּכָר, בְּשָׁמְעָם אֶת שֵׁמַע גִּבּוֹר יִשְׂרָאֵל, שָׁכְחוּ אֶת שִׂנְאָתָם לְעַם יְהוּדָה, וַיְמַהֲרוּ גַם הֵם לְהִסָּפַח אֶל מַחֲנֵהוּ, לְהִלָּחֵם נֶגֶד הָרוֹמָאִים מְכַנִּיעֵיהֶם, כִּי גַם הֵם סָבְלוּ נוֹרָאוֹת מִיַּד הָרוֹמָאִים.

וַיַּעַל מִסְפַּר אַנְשֵׁי הַצָּבָא אֲשֶׁר אֶת בַּר כּוֹכְבָא לַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וּשְׁמוֹנִים אֶלֶף אִישׁ.

וְסַפֵּר יְסַפְּרוּ לֵאמֹר: בְּבוֹא אִישׁ אֶל בַּר כּוֹכְבָא לְהִסָּפַח אֶל מַחֲנֵהוּ, וְאָמַר לוֹ בַּר כּוֹכְבָא: רַק בְּזֹאת אֵאוֹת לְךָ לִמְנוֹתְךָ בְּמִסְפַּר אַנְשֵׁי חֵילִי, אִם תְּקַצֵּץ בְּיָדְךָ הָאַחַת אֶת אַחַת מֵאֶצְבְּעוֹת יָדְךָ הַשֵּׁנִית, וְהָיָה זֶה לִי לְאוֹת, כִּי לִבְּךָ עַז וּפַחַד הַמָּוֶת לֹא יְבַעֲתֶךָּ.

וַיְהִי כִּרְאוֹת חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַדָּבָר הַזֶּה, וַיִּתְאוֹנְנוּ בְּאָזְנָיו לֵאמֹר: הִנְּךָ מַרְבֶּה בַּעֲלֵי מוּמִים בְּיִשְׂרָאֵל! וַיִּשְׁמַע בַּר כּוֹכְבָא בְּקוֹלָם וְלֹא הוֹסִיף עוֹד לַעֲשׂוֹת כַּאֲשֶׁר עָשָׂה, אַךְ תַּחַת זֹאת קָרָא לֵאמֹר: מֵעַתָּה רַק מִי שֶׁיּוּכַל לְהַסִּיעַ אֶרֶז מִמְּקוֹם מַטָּעוֹ, וְהוּא רוֹכֵב עַל סוּס דּוֹהֵר, יִכָּתֵב בְּמִסְפַּר אַנְשֵׁי חֵילִי.

ה.

וּבָעֵת הַהִיא וְטִיצִינוּס רוּפוּס הָרָשָׁע נְצִיב הָרוֹמָאִים בִּיהוּדָה; וְהָאִישׁ אַכְזָרִי עַד מְאֹד, וְהוּא הֵרַע לְיִשְׂרָאֵל מִכָּל הַנְּצִיבִים אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו.

וַיְהִי כְּשָׁמְעוֹ אֶת שֵׁמַע בַּר כּוֹכְבָא וּמַחֲנֵהוּ, וַיֶּאֱסֹף אֶת כָּל גְּדוּדֵי הָרוֹמָאִים אֲשֶׁר בִּיהוּדָה, וַיַּעֲרֹךְ מִלְחָמָה נֶגֶד יִשְׂרָאֵל. אַךְ בַּר כּוֹכְבָא וְכָל חֵילוֹ הִשְׁתָּעֲרוּ עֲלֵיהֶם בִּגְבוּרָה נִפְלָאָה, וַיַּפִּילוּ בָהֶם חֲלָלִים רַבִּים; וּבְיָמִים אֲחָדִים לָכְדוּ חֲמִשִּׁים עָרִים בְּצוּרוֹת, וּתְשַׁע מֵאוֹת וּשְׁמוֹנִים וְחָמֵשׁ עָרֵי פְּרָזוֹת, וּכְפָרִים לָרֹב, וַיְחַדְּשׁוּ אֶת־הַמְּלוּכָה בְּיִשְׂרָאֵל.

פְּעָמִים רַבּוֹת נִסָּה טִיצִינוּס אַחֲרֵי כֵן לְהִלָּחֵם עִם יִשְׂרָאֵל, אַךְ כָּל עֲמָלוֹ הָיָה לַשָּׁוְא, כִּי נָפוֹל נָפַל לִפְנֵיהֶם.

גַּם פְּקִידִים רַבִּים אֲחֵרִים שָׁלַח אַדְרִיָּנוּס לְהִלָּחֵם עִמָּם, וְגַם הֵמָּה נָפְלוּ לִפְנֵי בַּר כּוֹכְבָא גִּבּוֹר יִשְׂרָאֵל וְאַנְשֵׁי חֵילוֹ.

אָז פָּחַד אַדְרִיָּנוּס מְאֹד פֶּן יִתְרַחֵב הַמֶּרֶד גַּם בְּיֶתֶר הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר תַּחַת מֶמְשַׁלְתּוֹ, וּבָאָה עָלָיו רָעָה רַבָּה; וַיִּשְׁלַח אֶל אֶרֶץ בְּרִיטַנְיָה וַיִּקְרָא מִשָּׁם אֶת יוּלִיּוֹס סֶוֵרוּס הַגִּבּוֹר הָרוֹמִי הַיּוֹתֵר מְפֻרְסָם בַּיָּמִים הָהֵם, אֲשֶׁר נִלְחַם

[1] הַחֹפֶשׁ.

בְּעַם הַבְּרִיטִים, וַיְשַׁלְּחֵהוּ אַרְצָה יְהוּדָה. כִּי רַק אוֹתוֹ, מָצָא הַקֵּיסָר נָכוֹן לְפָנָיו לְהִתְעָרֵב בַּמִּלְחָמָה עִם גִּבּוֹר כְּבַר כּוֹכְבָא.

וַיַּעַל יוּלְיוּס סֶוֶרוּס עַל אֶרֶץ יְהוּדָה, הוּא וְכָל חֵילוֹ מַחֲנֶה כָּבֵד מְאֹד, וְכֻלָּם גִּבּוֹרִים שׁוֹלְפֵי חֶרֶב מְלֻמְּדֵי מִלְחָמָה, וַחֲמוּשִׁים בְּנֶשֶׁק מִכַּף רַגְלָם וְעַד קָדְקֳדָם.

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נֶאֶסְפוּ כֻלָּם אֶל תּוֹךְ עָרֵי הַמִּבְצָר, וְאֶל הַמְּעָרוֹת אֲשֶׁר בֶּהָרִים הַגְּבֹהִים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ, וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ: חֲזַק וְנִתְחַזְּקָה בְּעַד עַמֵּנוּ וּבְעַד עָרֵי אֱלֹהֵינוּ!

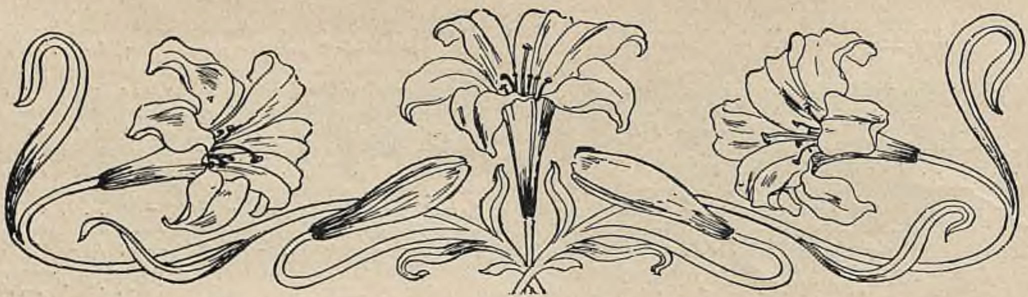
(סוֹף יָבֹא).

יוֹסֵף מְיוּחָס.

ג׳דוֹרֶה: אַחֲרִית אַנְטִיוֹכֶס.

וַיָּעַשׂ יְיָ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בּוֹ שְׁפָטִים. (חשמונאים ב׳ ז׳)

דָּוִד.

חִזָּיוֹן מִתְּקוּפַת כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ בִּשְׁנֵים עָשָׂר מַחֲזוֹת.

(סוֹף).

מַחֲזֶה עֲשִׂירִי.

(מַחֲנֵה פְּלִשְׁתִּים. גָּלְיַת וְתַרְשָׁע יוֹשְׁבִים אֶל הַשֻּׁלְחָן בְּאֹהֶל גָּלְיַת וְשׁוֹתִים).

גָּלְיַת וְתַרְשָׁע.

תַּרְשָׁע: מִמִּבְחַר יֵינִי הֵבֵאתִי לְךָ, אֲדֹנִי הַגִּבּוֹר. שְׁתֵה נָא מִן הַיַּיִן הַזֶּה. אֵין כָּמֹהוּ בַּיֵּינוֹת כַּאֲשֶׁר אֵין כָּמוֹךָ בַּגִּבּוֹרִים לְפָנֶיךָ וְאַחֲרֶיךָ לֹא יִהְיוּ.

גָּלְיַת: הָבָה, עִבְרִי, וְאֶשְׁתֶּה.

תַּרְשָׁע (מוֹזֵג לוֹ אֶת הַכּוֹס): אֶת הָעִבְרִים אֲנִי שׂוֹנֵא יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר תִּשְׂנָאֵם אָתָּה. לְדַאֲבוֹנִי נוֹלַדְתִּי עִבְרִי, אֲבָל עַתָּה הִנְנִי פְּלִשְׁתִּי וּפְלִשְׁתִּי אֶהְיֶה כָּל יְמֵי חַיָּי. (מוֹזֵג לוֹ עוֹד כּוֹס) שְׁתֵה נָא, אֲדֹנִי, עוֹד.

גָּלְיַת: הָבָה וְאֶשְׁתֶּה עוֹד. לֹא טוֹב לְאִישׁ צָבָא לָשֶׁבֶת בְּלִי עֲבוֹדָה.

תַּרְשָׁע: אָכֵן עֲבוֹדָה רַבָּה עַתָּה לְפָנֵינוּ. לוּ הָיִיתִי אֲנִי בִּמְקוֹמְךָ...

גָּלְיַת: כִּי אָז?

תַּרְשָׁע: כִּי אָז לֹא יָשַׁבְתִּי פֹּה בָּעֵמֶק בְּחִבּוּק יָדַיִם, כִּי אִם יָצָאתִי וְשָׁאַלְתִּי אֶת מַחֲנֵה הַשְּׁפַנִּים בַּפַּעַם הָאַחֲרוֹנָה, אִם אֵין בָּהֶם אִישׁ הֶחָפֵץ לְהִלָּחֵם אִתָּנוּ; וְאִם אֵין אִישׁ, וְיָצָאתִי וְנִלְחַמְתִּי עִם כֻּלָּם וְהֶחֱרַמְתִּים עַד בִּלְתִּי הַשְׁאִיר לָהֶם שָׂרִיד. רְאֵה נָא, אֵיךְ הִפַּלְתָּ עֲלֵיהֶם אֶת מוֹרָאֲךָ, עַד כִּי בָאוּ כֻּלָּם לַמִּלְחָמָה, גַּם אֶת הַיְלָדִים לָקְחוּ מֵאַחֲרֵי הַצֹּאן וַיְבִיאוּם הֵנָּה, הַ־הַ־הַ!

גָּלְיַת (צוֹחֵק גַּם הוּא): אָכֵן עִבְרִי פִּקֵּחַ אָתָּה. חֵי דָגוֹן, כִּי צָדַקְתָּ. הַיּוֹם אֵצֵא אֲלֵיהֶם בַּפַּעַם הָאַחֲרוֹנָה, וְאִם אֵין אִישׁ אֲשֶׁר יַחְפֹּץ לְהִלָּחֵם עִמָּדִי — נִתְנַפֵּל עֲלֵיהֶם פִּתְאֹם וְנַכֵּם וְנַשְׁמִידֵם כָּלָה.

הַמַּחֲזֶה הָאַחַד עָשָׂר.

דָּוִד, גָּלְיַת וְגַעַל.

גָּלְיַת (יוֹצֵא מִמַּחֲנֵה הַפְּלִשְׁתִּים; גַּעַל נוֹשֵׂא הַצִּנָּה הוֹלֵךְ לְפָנָיו הָלוֹךְ וְקָרוֹב אֶל מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל): מַדּוּעַ זֶה תִּתְחַבָּאוּ? שְׁפַנִּים! יוֹם יוֹם אֲנִי יוֹצֵא אֲלֵיכֶם וּמְחָרֵף אֶתְכֶם וְאֶת אֱלֹהֵיכֶם וְקוֹרֵא: תְּנוּ לִי אִישׁ וְנִלָּחֲמָה יַחַד! וְאַתֶּם מַחֲרִישִׁים. מַדּוּעַ לֹא תֵצְאוּ לַעֲרֹךְ אִתִּי מִלְחָמָה? הֲלֹא אָנֹכִי פְּלִשְׁתִּי אֶחָד וְעַבְדֵי שָׁאוּל רַבִּים הֵמָּה; הֵן קְרָאתֶם גַּם לְטַפְּכֶם לָבֹא הֵנָּה. בְּרוּ לָכֶם אִישׁ אֶחָד מִקִּרְבְּכֶם וְיֵרֵד אֵלָי. וְהָיָה אִם יוּכַל לְהִלָּחֵם אִתִּי וְהִכָּנִי וְהָיִינוּ לָכֶם לַעֲבָדִים, וְאִם אֲנִי אוּכַל לוֹ וְהִכִּיתִיו וִהְיִיתֶם לָנוּ לַעֲבָדִים. בַּפַּעַם הָאַחֲרוֹנָה אֲנִי קוֹרֵא אֲלֵיכֶם הַיּוֹם אֶת הַקְּרִיאָה הַזֹּאת; וְאִם לֹא יֵרֵד אֵלַי אִישׁ לֹא נַשְׁאִיר מִכֶּם הַיּוֹם כָּל נְשָׁמָה, הַבּוּז לָכֶם, מוּגֵי־לֵב!

גַּעַל: גִּבּוֹרִים הֵמָּה לִרְעוֹת עֶדְרֵי צֹאן.

דָּוִד (יוֹצֵא מִמַּחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וְהוֹלֵךְ לִקְרַאת גָּלְיַת): הִנֵּה אֲנִי יוֹצֵא אֵלֶיךָ, פְּלִשְׁתִּי!

גָּלְיַת (מַבִּיט, מִתְבּוֹנֵן אֵלָיו וְצוֹחֵק צְחוֹק גָּדוֹל): אַנְשֵׁי יְהוּדָה הָיוּ כַּנָּשִׁים, עַל כֵּן הֵם שׁוֹלְחִים אֵלַי אֶת יַלְדֵיהֶם. שׁוּבָה הַבַּיְתָה אֶל אִמְּךָ, נַעַר! וְאִם לֹא וְיִסַּרְתִּיךָ בַּשּׁוֹטִים.

גַּעַל (אֶל דָּוִד): הַפַּעַם מְסָרְךָ דָּגוֹן בְּיָדִי וְנִקַּמְתִּי מִמְּךָ אֶת נִקְמָתִי. הַיּוֹם לֹא תִמָּלֵט עוֹד מִיָּדֵינוּ.

דָּוִד (בְּבוּז): חַכֵּה נָא עוֹד מְעַט, בּוֹגֵד, וְרָאִיתָ אִם יוֹשִׁיעֲךָ דָּגוֹן אֱלִילֶךָ. (אֶל גָּלְיַת) וְאַתָּה, פְּלִשְׁתִּי אָרוּר, אַל תַּחְמֹד לְךָ לָצוֹן, קְרַב הֵנָּה וְנִלָּחֵמָה!

גָּלְיַת (צוֹחֵק עוֹד): הֲכֶלֶב אָנֹכִי, כִּי בָאתָ אֵלַי בַּמַּקְלוֹת?

דָּוִד: הַפְּלִשְׁתִּים שְׁפָלִים הֵם מִכְּלָבִים.

גָּלְיַת (בְּכַעַס): דֹּם, נַעַר עַז פָּנִים, פֶּן עוֹד מְעַט וְנָתַתִּי אֶת בְּשָׂרְךָ לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבֶהֱמַת הַשָּׂדֶה.

דָּוִד: וַאֲנִי לֹא אִירָאֶךָּ. אַתָּה בָּא אֵלַי בְּחֶרֶב וַחֲנִית וַאֲנִי בָּא אֵלֶיךָ בְּשֵׁם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חֵרַפְתָּ. הַיּוֹם הַזֶּה יִתֶּנְךָ יְיָ בְּיָדִי וְהִכִּיתִיךָ וַהֲסִירוֹתִי אֶת רֹאשְׁךָ מֵעָלֶיךָ; וְנָתַתִּי אֶת פִּגְרְךָ וְאֶת פִּגְרֵי מַחֲנֵה הַפְּלִשְׁתִּים לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְחַיַּת הָאָרֶץ; וְיֵדְעוּ הַכֹּל, כִּי יֵשׁ אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל; וְיֵדְעוּ הַכֹּל, כִּי לֹא בְחֶרֶב וּבַחֲנִית יוֹשִׁיעַ יְיָ, כִּי לַייָ הַמִּלְחָמָה. הָבָה נִלָּחֲמָה, פְּלִשְׁתִּי!

גָּלְיַת: הַכֵּה נָא רֶגַע, עִבְרִי קָטָן! (מֵרִים אֶת חֲנִיתוֹ וְרָץ לִקְרַאת דָּוִד. דָּוִד מוֹצִיא אֶבֶן מִיַּלְקוּטוֹ וְקוֹלֵעַ. הָאֶבֶן טוֹבַעַת בְּמֵצַח גָּלְיַת וְהוּא נוֹפֵל עַל פָּנָיו אַרְצָה. דָּוִד שׁוֹלֵף אֶת חֶרֶב גָּלְיַת מִתַּעְרָהּ וְכוֹרֵת בָּהּ אֶת רֹאשׁוֹ וּמֵנִיף אוֹתוֹ לְאוֹת נִצָּחוֹן. גַּעַל נִמְלָט אֶל מַחֲנֵה הַפְּלִשְׁתִּים. הַפְּלִשְׁתִּים נְבוֹכִים וְנָסִים בְּלִי סֵדֶר. מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל רוֹדֵף אַחֲרֵיהֶם וּמַכֶּה. הָעֵמֶק מִתְכַּסֶּה כֻּלּוֹ פְּגָרִים).

מַחֲזֶה שְׁנֵים עָשָׂר.

שָׁאוּל, יִשַׁי, דָּוִד, גַּבְרִיָּהוּ, אַנְשֵׁי הַצָּבָא, אַנְשֵׁי בֵּית לֶחֶם, הַנְּעָרוֹת.

(מְקוֹם הַמַּחֲזֶה לִפְנֵי שַׁעֲרֵי בֵּית־לֶחֶם. מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל שָׁב מֵהַמִּלְחָמָה. בְּרֹאשׁ הַמַּחֲנֶה הוֹלְכִים: שָׁאוּל, אַבְנֵר, שָׂרֵי הַצָּבָא גַּבְרִיָּהוּ וְהַנְּעָרִים, וּבְרֹאשָׁם דָּוִד הַמַּחֲזִיק כִּידוֹן בְּיָדוֹ וְעָלָיו רֹאשׁ גָּלְיַת. אַחֲרֵיהֶם הֲמוֹן עֲגָלוֹת טְעוּנוֹת שָׁלָל רַב, אַחֲרֵיהֶם הוֹלְכִים שְׁבוּיִים רַבִּים. בְּתוֹךְ הַשְּׁבוּיִים יֵרָאוּ גַּם תִּרְשַׁע וְגַעַל. לִקְרַאת הַמַּחֲנֶה יוֹצְאִים מֵהָעִיר יוֹשְׁבֵי בֵּית־לֶחֶם לְמִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל, וּבְרֹאשָׁם מַקְהֵלַת נְעָרוֹת לְבוּשׁוֹת בִּגְדֵי חַג וְנוֹשְׂאוֹת זֵרֵי פְּרָחִים לְקַשֵּׁט בָּהֶם אֶת הַחַיִל הַשָּׁב. הַנְּעָרוֹת מְחוֹלְלוֹת וּמְנַגְּנוֹת וְשָׁרוֹת.)

פְּלִשְׁתִּים כִּי בָאוּ בְּשַׁעֲרֵי אַרְצֵנוּ
לְהַשְׁמִיד, וּלְאַבֵּד וְלָקַחַת שְׁלָלֵנוּ
וּלְהַכּוֹת הַבָּנִים עַל אָבוֹת —
הִכָּה שָׁאוּל אֲלָפִים וְדָוִד רְבָבוֹת!
גָּלְיַת כִּי חֵרֵף אֱלֹהִים וְעַמֵּנוּ,
וַיִּפֹּל פַּחְדּוֹ עַל גִּבּוֹרֵי חֵילֵנוּ
וַיֵּחַתּוּ אַמִּיצֵי הַלְּבָבוֹת —
הִכָּה שָׁאוּל אֲלָפִים וְדָוִד רְבָבוֹת!
בְּרֹב כֹּחַ וָעֹז, הַגִּבּוֹר, הִתְהַלַּלְתָּ!
וְהִנֵּה בָּא נַעַר — וּלְפָנָיו נָפַלְתָּ,
וּבְשָׂרְךָ נִתַּן לִזְאֵבֵי עֲרָבוֹת —
הִכָּה שָׁאוּל אֲלָפִים וְדָוִד רְבָבוֹת!
שִׁירוּ לַייָ, הָרִיעוּ לַמֶּלֶךְ!
תֵּדַע הָאָרֶץ מִכְּפָר וְעַד פֶּלֶךְ
וִיסַפְּרוּ לַדּוֹר גְּדוֹלוֹת נִשְׂגָּבוֹת:
הִכָּה שָׁאוּל אֲלָפִים וְדָוִד רְבָבוֹת!

אַנְשֵׁי בֵּית לֶחֶם: הֵידָד! יְחִי הַמֶּלֶךְ! יְחִי דָוִד וִיחִי הַצָּבָא! הֵידָד!

אַנְשֵׁי הַצָּבָא: בְּרוּכִים תִּהְיוּ לַייָ, אַחִים! תְּחִי בֵּית־לָחֶם! יְחִי עַם יִשְׂרָאֵל! הֵידָד!

יִשַׁי (נִגַּשׁ אֶל דָּוִד וּמְחַבֵּק אוֹתוֹ): יְבָרֶכְךָ יְיָ, בְּנִי! מְאֹד, מְאֹד דָּאַגְתִּי לְךָ, יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ, כִּי שַׁבְתָּ בְּשָׁלוֹם.

שָׁאוּל (נִגַּשׁ אֶל יִשַׁי): בֵּן נֶחְמָד נָתַן לְךָ אֱלֹהִים. הוּא הוֹשִׁיעַ הַיּוֹם אֶת יִשְׂרָאֵל. (אֶל דָּוִד) מֵעַתָּה, דָּוִד, תִּהְיֶה לִי כְּבֵן.

דָּוִד: קָטֹנְתִּי, אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ, מִכֹּל הַכָּבוֹד הַזֶּה.

שָׁאוּל (אֶל אַנְשֵׁי בֵּית־לֶחֶם): וְאַתֶּם, בְּנֵי בֵּית־לֶחֶם, שָׂמֵחַ אֲנִי מְאֹד לָבֹא בְּשַׁעֲרֵי עִירְכֶם. בֵּית־לֶחֶם הִצְטַיְּנָה מִכֹּל עָרֵי יִשְׂרָאֵל בֶּאֱמוּנָתָהּ לְעַמָּהּ וּלְאַרְצָהּ; מֵהַיּוֹם וָהָלְאָה תִּהְיֶה בֵּית לֶחֶם חָפְשִׁית מִכָּל מַס וְהָיְתָה לְמוֹפֵת לְכָל עָרֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי לֹא נִמְצְאוּ בָהּ בּוֹגְדִים.

אַנְשֵׁי בֵּית־לֶחֶם: הֵידָד! יְחִי אֲדֹנֵנוּ הַמֶּלֶךְ שָׁאוּל!

גַּבְרִיָּהוּ (אֶל שָׁאוּל): אֲבָל, אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ, גַּם בְּבֵית־לֶחֶם הָיוּ בּוֹגְדִים.

שָׁאוּל: הַאֻמְנָם? וּמִי הֵמָּה?

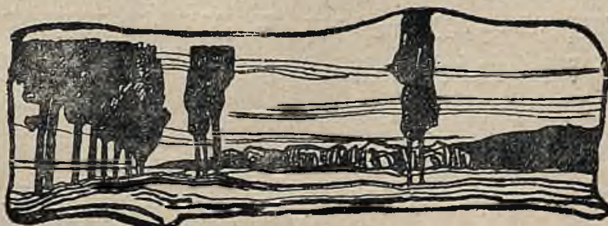
גַּבְרִיָּהוּ: תִּרְשַׁע וּבְנוֹ. הִנֵּה הֵם בֵּין הַשְּׁבוּיִים.

אַנְשֵׁי בֵּית לֶחֶם: מוֹת יָמוּתוּ הַבּוֹגְדִים כְּרֶגַע!

שָׁאוּל: אַל נָא, אַחַי, הַיּוֹם לֹא יוּמַת אִישׁ בְּיִשְׂרָאֵל כִּי תְּשׁוּעָה גְּדוֹלָה עָשָׂה לָנוּ אֱלֹהִים. תִּרְשַׁע וּבְנוֹ הָיוּ עֲבָדִים וְהָעַבְדוּת הָיְתָה יְקָרָה לָהֶם מִכֹּל. יֵרָצְעוּ עוֹד הַפַּעַם וְהָיוּ עֲבָדִים לְעוֹלָם לְאוֹת לְבוֹגְדִים.

(הַמָּסָךְ יוֹרֵד.)

י. מ. זַלְקִינְד.

חדשות.

בית ספר עברי למורים בארץ ישראל.— החברה „עזרה" אשר לאחינו היהודים בגרמניה החליטה ליסד בארץ ישראל בית ספר למורים עברים. שפת כל הלמודים בבית הספר הזה תהיה השפה העברית.

שטף מים.— בצפונה של איטליה היו בימים האחרונים סערות גדולות וגשמים מרבים ויעשו נזקים גדולים מאד. מי הנהרות שטפו ועברו על גדותיהם ויסחפו את תבואות השדות הקרובים. גם מדרומה של איטליה באו שמועות על דבר שטפי מים גדולים.

עוד שרפה גדולה.— הטלגרף מודיע מניויורק בעתונים, כי בית המלון הגדול אשר אצל „השדרה האחת עשרה" נשרף. השרפה היתה גדולה מאד; גרי בית המלון אשר קפצו בעד החלונות מתו בנפלם על מרצפת הרחוב. כחמשה עשר איש אבדו באש. אומרים, כי חמשה והמשים איש אבדו את חייהם. בית החולים הקרוב מלא פצועים וכווים.

כן מודיעים מניויורק, כי בסביבות העיר „לפיט" התפוצצה רכבת מיחדה שהובילה המש מאות סטודנטים (תלמידי האוניברסיטה). חמשה עשר מתו במקום האסון, יותר מהמשים איש נפצעו, אחדים מהם בפצעים אנושים.

„עולם הילדים."— בפטרבורג, בירת רוסיה, תפתח בקרוב תערוכה גדולה לילדים בשם „עולם הילדים". התערוכה הזאת עומדת תחת חסותה של הוד מלכותה הקסרית (אם הוד הקסר ניקולי השני) מריה תיאודורובנה. בתערוכה הזאת תמצאנה המחלקות האלה: א) למוד והשכלה—הספרות החנוכית. במחלקה הזאת ימצאו כל הדברים והספרים הנוגעים להנוך הילדים. ב) נקיון והתפתחות הגוף. התנהגות עם ילדים יונקים, נקיון הילדים בכלל, אבעבועות וכדומה. ג) חרשת המעשה — עריסות טובות וחדרי ילדים, בגדים, לבנים, נעלים וכדומה. ד) אמנות—תמונות מחיי הילדים מעשה ידי ציירי רוסיה וארצות אחרות, ציורים, פסילים ופוטוגרפיות. ה) הסטוריה וטפוסי העמים. תמונות וספורי דברי הימים על דבר גבורי הילדים ובעלי הכשרונות הגדולים במוסיקה, בציור ועוד.

התערוכה הזאת תפתח בתחלת חדש נובמבר. בעת התערוכה יצא עתון לפחות פעמים בשבוע אשר יודיע על דבר עניני התערוכה.

הזכרה.— ביום העשרים ושלשה לחדש חשון מלאו עשרים וחמש שנים למות המשורר העברי הראשון בספרותנו החדשה לבני ישראל ברוסיה, אברהם דוב הכהן לבנזון, הידוע בכנויו הספרותי אד"ם (אברהם דוב ממכאלישוק) הכהן. המשורר המנוח חי ומת בעיר וילנה. על כן התאספו שם ימים אחדים לפני ההזכרה אנשים מספר ממוקירי שירתנו העברית להועץ בדבר הקמת מצבת זכרון לשם המשורר. הצעות שונות הצעו באספה זו: הציעו ליסד חדר עברי על שם המשורר, אשר אהב כל כך את „השפה היפה, השרידה היחידה", כאשר קרא לשפתנו; הציעו ליסד בית עקד ספרים עברי על שמו; הציעו להוציא מאסף ספרותי שיהיה מקדש לזכרונו ועוד הצעות כאלה. לסוף החליטו להוציא לאור את הנבחרים והטובים שבשיריו בספר מיחד; להשתדל בדבר יסוד בית ספר עברי על שמו; להנהיג בכל שבת ושבת לפנות המנחה עבודת האלהים מיחדת בעד תלמידי בתי הספר שאינם יכולים לבקר את בתי התפלה בבקר. החזן עם מקהלתו יעבר לפני התבה ואחד ידרש לפני הנערים על דבר עמנו ותורתנו; לעשות הזכרה לנשמת המשורר ביום ההוא כ"ד השון ולקרא לתלמידו הרב לעדת לבוי, הדוקטור יהודה ליב קנטור, מי שהיה העורך של העתון העברי היומי הראשון „היום", להספיד את המשורר המנוח.

ובערב יום כ"ד חשון נאספו חובבי שפתנו וספרותנו שבוילנה אל בית הכנסת „טהרת הקדש". החזן הידוע מר ברנשטין שר עם מקהלתו היפה את תפלת „מעריב" ועוד איזו תפלות מענין היום בלוית העגב ויעש רשם נעים על הנאספים. אחר הרנה והתפלה עלה החכם יהושע שטנברג על הבמה העטופה שחורים ומקפה נרות דולקים, ויתאר בדברים קצרים את ערכו הגדול של המשורר המנוח בספרותנו. אחריו דבר הדוקטור קנטור, ויספר עד כמה היה מסור המשורר בכל לבו ונפשו לשפתנו העבריה, וידבר על שירתו הזכה, הרוממה והנשגבה ועל פעלתה הרבה על צעירי הדור ההוא. הרוזיו הנפלאים—אמר—הם הם שעשו לנו את גרדון ואת סמולנסקין והם בראו לנו קהל גדול של אוהבי שפתנו וספרותנו. אחר כן התפלל החזן עם מקהלתו תפלת „אל מלא רחמים" לנשמת המשורר המנוח ולנשמת בנו המשורר הגדול, שמת בימי נעוריו, מיכה יוסף לבנזון, ובזאת תמה ההזכרה.

בערב ההוא נאספו חברי האגדה „דוברי עברית" לעשות גם הם הזכרה למשורר, וראש האגדה הסופר מר טריבוש דבר על תכונת שירתו של המשורר ויקרא לפני הנאספים רבים משיריו המצינים.

האדון בלקינד והיתומים.— האדון בלקינד ויתומיו עברו דרך וינה, גם שם קבלום הציונים באהבה רבה. הדוקטור הרצל ראש הציונים ואחדים מחבריו בקרו את היתומים במעונם. צעירי הציונים, שבאו לראות את היתומים, הביאו כרטיסים מצירים ויחלקום לילדים אשר שמחו עליהם מאד, וימהרו לכתב איש איש כרטים לקרוביו. הילדים כלם בריאים ושלמים; אחדים מהם יודעים כבר לדבר עברית. מוינה נסעו לטריאסטי ומשם נסעו לארץ ישראל. מספר הילדים הנוסעים ביחד עם מר בלקינד — עשרים ושמונה, חמשה נסעו ליפו דרך אודיסה; שנים עשר נשארו בקישינוב, כי

עדים הם במשפט הפרעות שיהיה בימים האלה והם יבאו ליפו אחר המשפט. בסך הכל יבאו לארצנו ארבעים וחמשה יתומים להתחנך בבית החנוך שיוסד תחת השגחת האדון בלקינד.

שרפה.— ביום האחד עשר לחדש אקטבר בשעה הששית לפנות ערב קרה באודיסה מקרה אסון זה: מאחת החניות של ברזל שהיתה סגורה על מסגר, פרצה פתאם אש גדולה ותאחז בבית שהיתה בו החנות, והלהבה אחזה מהר במדרגות המובילות אל הדיוטות העליונות. מתוך לשונות האש ועמודי העשן נשמעו קולות קורעים לב, קולות גרי הבית אשר לא מצאו להם מוצא להמלט מן האש. אשה עבריה זקנה אחת ובנה ושלש בנותיה קפצו בעד החלון מן הקומה הרביעית ובקפצם נאחזו כלם בשלט החנות ויהיו תלוים באויר. אך השלט לא יכל נשא את המשא ויפל עמם יחד. איש אחד העמיד את נפשו בסכנה ויעבר בתוך האש והעשן אל אחד המעונות ויוצא משם שני ילדים. כאשר הביאו סלמות עלו אנשים אחדים ויורידו עוד נשים וילדים ובמשך רבע שעה הצילו באופן זה שלשים נפש. כל האנשים אשר קפצו דרך החלונות שכבו לארץ פצועים ונדהמים. חמשה מן הפצועים שוכבים עתה בבית החולים כי נפצעו פצעים אנושים מאד.

ראש השנה לסינים.— אין לך עם, אשר יחג את ראש השנה שלו בשמחה ובמהומה רבה כעם הסינים. גם אין כל פלא: בני „ממלכת השמים" (כך קוראים הסינים לעצמם) עובדים כל השנה יום אחר יום בלי כל הפסקה, בלי כל מנוחה, באין להם על פי חקי דתם ימי שבת ומועד מלבד הימים הראשונים של ראש השנה; על כן יקר להם החג הזה שבעתים ועשה יעשו כל אשר ביכלתם לפאר ולהדר ולהגדיל את כבוד חג המנוחה הזה, החג האחד והמיוחד שיש להם. שבועות אחדים לפני החג הם מתחילים לעשות את ההכנות לימים הקדושים הבאים לקראתם לטובה: עושים להם בגדים חדשים, כותבים להם מאמרים ופתקאות שונים מענין החג, קונים כל צרכי אכל נפש, גם יין ושכר, ומשתדלים להשך מכספם לימי החג. בכל החניות והמחסנים[1]) של הסינים רבה העבודה לסדר את הסחורות למיניהן ולסוגיהן, ובמעונות ובבתים — לנקות את החדרים והכלים, כמו אצלנו לפני הפסח.

ביום האחרון של השנה הישנה העוברת—מעמידים שלחן סמוך לקיר הבית. אשר יהיה למזבח להקריב עליו קרבנות לאלילם. את המזבח הזה מכסים העניים בניר אדם והאמידים במפות־משי. על הקיר מעל השלחן תולים תמונת אליל עבה ושמן מאד, ולו שפם ארך מאד, ששני קצותיו תלוים ויורדים למטה, הוא אליל העשר והמסחר הנקרא בשם „צהי־שן". ומעל התמונה כתוב בכתב סיני גדול ועבה שמו המפרש.—אז מעמידים לפני האליל פרות ומאכלים שונים. בין המאכלים תופס מקום הכבוד תרנגל צלוי מקשט במיני ירקות שונים. אלה הם הקרבנות המגשים לאליל והם נשארים על השלחן במשך כל ימי החג. על יד המאכלים האלה מניחים גם איזו מטבעות נקובות חרוזות יחד בחוט, „ומחשבה" (כלי מיוחד לחשב בו חשבונות); אלה הם סמלי המסחר. מלבד אלה מעמידים על קצות השלחן מנורות עופרת גדולות ובהן נרות אדמים, וספל מלא ארז שבו ישימו קנה קטרת הנותנים ריח לא־נעים בבית. לפני השלחן על הרצפה פרוש מרבד קטן להשתחוות עליו לאליל.

מלבד זה יתלו על הקיר קרוב לתנור המטבח גם את אליל המטבח „דזון־ינה־אה", אך אותו לא יכבדו כה בקרבנות יקרים כאשר יכבדו את „צהי־שן".

בליל יום החמשה עשר לחדש ינואר, אך תגיע חצות הלילה ישמע מכל קצות העיר קול יריה חזקה מאד. הסינים הם המורים ברובים, מכים בתפים, מחללים בחלילים ומרעישים את האויר בצלצלים ובמנענעים בכל הבא לידם, להעיר ולעורר את האלים לשים לב אליהם ולברך את ראש השנה החדשה. מאמינים הם הסינים, כי כל אשר יוסיפו להרעיש את האויר כן ייטיבו לעשות.

אחרי היריות נכנסים הם איש לביתו וכורעים ומשתחוים לאלילים, מקטירים אליהם קטרת ואחר ישבו לארץ סביב לשלחנות קטנים ונמוכים הערוכים במאכלים שונים ואוכלים את סעדתם, שהם קוראים לה „טשפן".

אחרי אכלם את סעדת החג בקרבת אלילם, מעמידים שלחן ומתחילים לשחק ב„משחק העצמות" הדומה למשחק ה„דומינה" אצלנו. הסינים בכלל הם להוטים מאד למשחקי־התחרות, ובליל ראש השנה החדשה חביב להם המשחק הזה ביותר, והם משחקים בכסף ובהתלהבות רבה, עד אשר ייעפו וישארו בלי כח, ולא יחדלו לשחק, עד אשר יעבר כל הכסף ליד איש אחד שזכה מכלם, כל מה שהיה להם.

ביום הראשון של ראש השנה לובשים להם הסינים בגדי משי יקרים ויפים מאד, גרבים נקיות וסנדלים ובפצעם אגוזים הולכים הם אל בתי מכריהם לברכם לשנה החדשה. הם משתחוים איש לרעהו ואומרים „קו־סי־נה"! כלומר „שנה טובה". ונותנים זה לזה

[1]) מחסן — מאגאזין.

פִּסּוֹת נְיָר אֲדֻמּוֹת שֶׁעֲלֵיהֶן כְּתוּבִים שְׁמוֹתֵיהֶם, אַחֲרֵי כֵן מַגִּישִׁים „כִּבּוּדִים" וּמִינֵי לְגִימָה וְאַחֲרֵי כֵן עוֹד הַפַּעַם הַמִּשְׂחָק.

בַּיּוֹם הַזֶּה מְדֻבָּקוֹת עַל כָּל פִּתְחֵי הַבָּתִּים פִּסּוֹת נְיָר־אָדֹם וַעֲלֵיהֶן כְּתוּבוֹת בְּרָכוֹת וּפִתְגָּמִים מְחֻכָּמִים וְעַל הַבָּתִּים מְנַפְנְפִים דְּגָלִים עִם סֵמֶל הַדְּרָקוֹן. בְּכָל מָקוֹם יִשָּׁמַע אַךְ קוֹל צָהֳלָה וְשִׂמְחָה מֵעֵרֶב בִּירִיּוֹת וְרַעַשׁ הַצֶּלְצְלִים וְהַמְנַעַנְעִים. אֵין אִישׁ עוֹשֶׂה מְלָאכָה וְעוֹבֵד עֲבוֹדָה, רַק הָעֶגְלוֹנִים הָעֲנִיִּים שֶׁהֵם הֵם גַּם הַסּוּסִים לְעֶגְלוֹתֵיהֶם, עוֹמְדִים לְבוּשִׁים בְּבִגְדֵיהֶם הַבָּלִים לִפְנֵי עֶגְלוֹתֵיהֶם וּמוּכָנִים לְהוֹבִיל אֶת כָּל הַדּוֹרֵשׁ בִּמְהִיר מִצְעָר. אַךְ גַּם עַל הָעֲגָלוֹת דְּבוּקוֹת פִּסּוֹת־נְיָר אָדֹם וַעֲלֵיהֶן כְּתוּבוֹת בְּרָכוֹת וּפִתְגְּמֵי חָכְמָה יְדוּעִים לִכְבוֹד רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

יָפִים הֵם בִּקּוּרֵי הַכָּבוֹד שֶׁהַסִּינִים עוֹשִׂים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְהָאֵרֻפִּים הַנִּכְבָּדִים הַיּוֹשְׁבִים בְּקִרְבָּם.

סוֹפֵר אֵרֻפִּי אֶחָד מְסַפֵּר עַל דְּבַר בִּקּוּר־כָּבוֹד כָּזֶה כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה: „בְּעֶרֶב הִגִּיעַ לְאָזְנִי מִן הָרְחוֹב קוֹל מְנַעַנְעִים וְצֶלְצְלִים שֶׁל הַסִּינִים. בְּצֵאתִי מֵחַדְרִי הִשְׁתּוֹמַמְתִּי לַמַּרְאֶה אֲשֶׁר נִגְלָה לְעֵינָי: תַּהֲלוּכָה גְּדוֹלָה שֶׁל סִינִים עוֹבֶרֶת בָּרְחוֹב וְהוֹלֶכֶת הָלוֹךְ וְקָרֵב אֶל מְעוֹן הַפָּקִיד הָאֵרֻפִּי. בְּרֹאשׁ הַתַּהֲלוּכָה נָשְׂאוּ הַפַּת כָּבוֹד שֶׁל מֶשִׁי וְאַחֲרֶיהָ פַּנָּסִים רַבִּים בַּעֲלֵי צְבָעִים שׁוֹנִים, אֲשֶׁר נִרְאוּ מִתְנוֹסְסִים גַּם מֵעַל כָּל הַתַּהֲלוּכָה. אַחֲרֵי כֵן הִתְנוֹעֲעוּ גּוּפִים שׁוֹנִים וּמְשֻׁנִּים: גּוּף אֶחָד בִּדְמוּת סוּס וְאִישׁ רוֹכֵב עָלָיו, אַחֲרָיו גּוּף בִּדְמוּת בַּת הַיַּעֲנָה, אַחֲרֶיהָ דְּמוּת שַׁבְּלוּל, צְבִי, שְׁתֵּי סִירוֹת דּוּגָה, וְאַחֲרֵיהֶן נִשָּׂא אַפִּרְיוֹן יָפֶה וּבוֹ יָשְׁבוּ סִינִים חֲשׁוּבִים, מַנְדְּרִינִים. וְכָל אֵלֶּה הָיוּ מְפֹאָרִים וּמְקֻשָּׁטִים בְּמֶשִׁי מַבְהִיק וּמַזְהִיר בִּצְבָעִים שׁוֹנִים. וּסְבִיב הַתְּמוּנוֹת הָאֵלֶּה דָּלְקוּ הַרְבֵּה נֵרוֹת, וְאַחֲרֵיהֶן נִמְשְׁכָה הַתַּהֲלוּכָה אֲשֶׁר הִרְעִישָׁה אֶת הָאָרֶץ בְּצֶלְצְלֶיהָ וּבִמְנַעַנְעֶיהָ. בְּבֹא הַתַּהֲלוּכָה אֶל חֲצַר הַפָּקִיד יָצְאוּ הַתְּמוּנוֹת בִּמְחוֹלוֹת לְקוֹל חֲלִילִים וּמְצִלְתַּיִם. כָּל תְּמוּנָה מִן הַתְּמוּנוֹת הִשְׂכִּילָה לְהַקּוֹת אֶת תְּנוּעוֹת בַּעַל הַחַי, שֶׁהִיא מְתָאֶרֶת וְהַמְּחוֹלוֹת וְהַתְּנוּעוֹת הָיוּ יָפִים מְאֹד. הֶהָמוֹן הָרַב הִתְבּוֹנֵן אֶל הַמְּחוֹלוֹת בְּשׂוּם לֵב וַיְהַלְלוּ אֶת הַמְחוֹלְלִים הַמִּתְחַפְּשִׂים בִּדְמוּת בַּעֲלֵי הַחַיִּים הַנִּזְכָּרִים לְמַעְלָה. בְּכָל הָעֵת הַזֹּאת עָמְדוּ הַסִּירוֹת וְהָאַפִּרְיוֹן בִּמְנוּחָה, וּפִתְאֹם הִתְנוֹעֲעוּ מִמְּקוֹמָם וְהֵחֵלּוּ גַּם הֵם לִרְקֹד. הֶהָמוֹן אֲשֶׁר לֹא חִכָּה, כַּנִּרְאֶה, לִרְאוֹת אֶת הַמָּחוֹל הַזֶּה, פָּרַץ בִּצְחוֹק וְקָרָא: „שַׁנְגוּ! שַׁנְגוּ!" (טוֹב! טוֹב!)

כֵּן תַּם הַבִּקּוּר הַזֶּה וּמִשָּׁם הָלְכָה הַתַּהֲלוּכָה לְבַקֵּר אֶת יֶתֶר הָאֵרֻפִּים הַנִּכְבָּדִים וּלְבָרְכָם לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַבָּאָה עֲלֵיהֶם לְטוֹבָה.

המו"ל: הוצאת „תושיה" בורשה.
העורכים: א. ל. בן־אביגדור וש. ל. גרדון.
כתבת ה„עולם הקטן", „הפדגוג", ו„הנעורים":
Издательство „Тушія", Отдѣленіе „Оламъ Катанъ", Варшава.
Verlag „Tuschijah", Abtheilung „Olam Katan", Warschau.

ביבליותיקה לבני הנעורים (הוצאת „תושיה"):

I לילדים:

1)קובץ שיחות קטן (שיחה) מאת ר. נוסטפסון, תר' נ. פינס. 2) ידידי המלך עמינדב (שיחה) — הנ"ל, תר' הנ"ל. 3) הרועה ובת המלך (אגדה) —הנ"ל, תר' י. ב. לבנר. 4) א] המלך אשר שנתו נגזלה, ב] פרחי ששון (אגדות)—הנ"ל, תר' הנ"ל. 5) ארבעים שודדים (אגדה ערבית)—תר' מ. סילמן. 6) שלשה אחים (שיחה)—ר. גוסטפסון, תר' נ. פינס. 7) רחוב הזהב (אגדה עברית)—ל. ויזל, תר' י. ב. לבנר. 10—8) א] עשר ואשר, ב] גדול העליליה (אגדות ערביות)—תר' הנ"ל. 12, 11) א] גמול ישרים או רחוב מיזל. ב] הרמב"ם והעלם האלם (אגדות עבריות) — ל. ויזל, תר' הנ"ל. 13) החבצלות (ספור)—רוטשיץ, תר' נ. פיגס. 14) הכליף־החסידה (אגדה) — הויף. תר' י. ב. לבנר. 15) א] פרעה מלך מצרים (ספור הסטורי) — ד'ספירל, ב] בלב־ים (אגדה מדרשית)—תר' הנ"ל, 16) איש בלי לב (אגדה אנגלית)—תר' א. ליבושיצקי. 17) הדיג והדגה (אגדה בחרוזים) — א. ס. פושקין, תר' הנ"ל. 18) ל"ג בעומר (ספור) — ש. דינר. 19) הכלה האמתית (אגדה) — האחים גרים, תר' ש. ברמן. 20) יוחנן הנאמן (אגדה) — הנ"ל, תר' הנ"ל. 21,22) א] תרח אוהב הכסף ספור התולים), ב] עשיר אמלל (אגדה) —תר' מ. סילמן. 23) המלך שלמה ומשחקי השח־מט (אגדה מזרחית) — תר' א. ב.. 24) לב אבן (אגדה עברית) —ל. פיליפזון, תר' פ. קפלן. 25) אח ואחות (ספור)—תר' הנ"ל. 26) גלית הנדיב (ספור)—תר' א. ליבושיצקי. 27) לבנת שלג (אגדה) – האחים גרים, תר' ש. ברמן. 28) השר ושלש שערות הזהב (אגדה) — הנ"ל, תר' הנ"ל. 29) א] בית היער, ב] הנחש הלבן (אגדות)—הנ"ל, תר' הנ"ל. 30) א] הברקת, ב] אשר ועני (ספורים)—י. ב. לבנר. 31—54) כל אגדות ישראל (חלק א', 24 חוברות) — הנ"ל. 55) ילד מצל (שיחה)—א. ברוסילובסקי. 56—58) משלי ילדים (3 חוברות) — שלמון. 59,60) מעשה בנבוכדנצר שנהפך לדב (ספור) — י. צ. לוין. 61—75) למען אחי הקטנים (שירים מקוריים ומתרגמים, 15 חוברות) — א. ליבושיצקי. 76—78) מיגון לשמחה (ספור)—כ. שמירט. תר' י. ב. לבנר. 79) ימים מקדם (ספור) — מ. הורליק. 80) ילדים עובדים (ג' ספורים: 1] יעקב, 2] ימימה, 3] רחבות)—י. גרזובסקי. 81—90) שיחות ילדים (10 חוברות) — י. שטינברג. 91—93) למך ולמך (ספור־אגדה)—י. צ. לוין. 94—95) נח בתבה (ספור־אגדה) — הנ"ל, 96—97) העצמות היבשות (ספור־אגדה) — הנ"ל. 98—99) הפחה הרועה (אגדת בני קדם) — תר' ב. רובינוק. 100) מעשה בבן מלך (אגדה)—הנ"ל. 101) א] החסידה, ב] החידה (אגדות) — האחים גרים, תר' ש. ברמן. 102) א] יקטן הנבון, ב] זלפה החכמה, ג] המסחר הטוב (אגדות)— הנ"ל, תר' הנ"ל. 103) א] מלך הר הזהב, ב] שלומית ושלמה (אגדות)— הנ"ל—הנ"ל. 104) א] ארון הזכוכית, ב] החתן השודד (אגדות)—הנ"ל, תר' הנ"ל. 105) צפר האילים (אגדה) —הנ"ל, תר' הנ"ל. 106) בת יחידה (ספור)—תר' א. ליבושיצקי. 107) המזמרת הקטנה (ספור)—תר' הנ"ל. 108) א] המשורר העני, ב] דבורה הזקנה (ספורים)—תר' הנ"ל. 109) מעשה בשלטן אחד (אגדה ערבית) —תר' הנ"ל. 110 א] המלאך הגואל, ב] הכוכבים שאבדו (פנטסיות)—תר' הנ"ל. 111—155) כל אגדות ישראל (חלק ב', 45 חוב')—י. ב. לבנר. 156) צפור־הזהב (אגדה)—האחים גרים, תר' ש. ברמן. 157) ההיט אמיץ הלב (אגדה) — הנ"ל, תר' הנ"ל. 158) רמוצה (אגדה)— הנ"ל, תר' הנ"ל. 159) א] כפה אדומה, ב] הקציעה (אגדות)—הנ"ל, תר' הנ"ל. 160) רעת האוזים (אגדה) — הנ"ל, תר' הנ"ל. 161—163) בני המלך והלביא (אגדה מזרחית, ג' חוב') — תר' ח. ד. רוזנשטיין. 164) דבורה (אגדה) — תר' פ. קפלן. 165) אי־הסוף (אגדה)—תר' א. רוזט. 166) חכמה נפלאה (ספור)—תר' חיים רבינוביץ. 167,168) א] רבי אליעזר בן הורקנוס (תולדה)—י. מיוחס, ב] מעשה באיש מופת (ספור) — ק. ל. סילמן. 169, 170) שולמית (אגדה, מימי שלמה מלך ישראל)—י. שטינברג. 171) א] גבה מעל גבה (משל), ב] המנדרין והבגדיחן (בדיחה)—תר' י. ב. לבנר.

מחיר כל נומר 4 ק'. פאר' לכל חוברת או לשלש ביחד 2 ק'; כל 5 נומרים בכרך קטן אחד מכ' כבר ארום מחירו 25 ק'. פאר' 4 ק'; כל 10 נומרים בכרך אחד מכ' 50 ק'. פאר' 6 ק'; כל 15 נומרים בכרך אחד מכורך הדר כבר 75 ק'. פאר' 10 ק'.

מחיר כל אגדות ישראל מאת י. ב. לבנר (מאשר מטעה"מ) (פורמט קטן) ח"א מכ' הדר 1.15 ר'. פאר' 14 קאפ; ח"ב בשני כרכים מכ' הדר כ"א 1.05 ר'. פארטא לכ"א 14 קאפ'.

מחיר ילקוט ספורים (י"ד ספורים). מאת י. ב. לבנר (מאשר מטעה"מ) 56 ק', מכ' הדר 70 ק'. פאר' 10 ק'.

II לנערים:

1] א—ב) מלחמת אחים (ספור ע"פ ו. הוגא). י. ב. לבנר.

2) ג) אגריפס הראשון (ציור הסטורי). א. ז. רבינוביץ.

3] ד—ה) השבוי בקוקז (ספור, טולסטוי) תר' הנ"ל.

4] ו—י) המוהיקני האחרון (ספור ע"פ קופר). י. ב. לבנר.

5] יא—יג) אי בורניא (ספור מסע ע"פ מיין־ריד). א. ז. רבינוביץ.

6] יד) בני משה (אגדה). ל. מקלר.

7] טו) הנדחים בירכתי צפון (ספור־מסע). תר' מ. ס. איזנשטדט.

8] טז—כ) מגבורי האומה (תולדות ישראל ע"י ביוגרפיות) 5 חוברות: 1) עזרא ונחמיה; 2) שמעון הצדיק וחוניו בנו; 3) יהודה המכבי; 4) שמעון בן שטח ושלומית אחותו; 5) הלל הבבלי (הזקן). ש. ברמן.

9] כא—כה) בן המלך והעני (ספור ע"פ מרק טוען). 5 חוברות. י. גרזובסקי.

10) כו—כט) האח העור (ספור ע"פ גרן). 4 חוברות. י. ב. לבנר.

11] ל) הצעד הראשון (ספור). תר' פ. קפלן.

12] לא—לה) מחיי הטבע (ספורים מחיי החיות, פ. ברנדל). 5 חוברות. תר' י. גרזובסקי.

13] לו—נ) מגבורי האומה (כנ"ל) 15 חוברות: 6) רבן גמליאל הזקן; 7) אלעזר בן חנניה הכהן ויוחנן בן לוי מגוש חלב; 8) רבי יוחנן בן זכאי 9) רבן גמליאל דיבנה; 10) רבי יהושע בן חנניה; 11) רבי טרפון; 12) רבי ישמעאל בן אלישע; 13) רבי עקיבה בן יוסף; 14) שמעון בר־כוכבא; 15) רבי מאיר; 16) רבן שמעון בן גמליאל; 17) רבי שמעון בן יוחאי; 18) רבי יוסי בן חלפתא; 19) רבי יהודה הנשיא, חוברת א'; 20) רבי יהודה הנשיא, חוברת ד'. ש. ברמן.

14] נא—נב) הנודד הקטן (ספור, ד. אמיצים). 2 חוב'. תר' א. ליבושיצקי.

15] נג—נד) ברונא הנודד (ספור). תר' א. הייבשוביץ.

16] נה) שני המלכים (ספור). תר' ב. רובינוק.

17] נו) נחל דמעה (אגדה קוקזית). תר' הנ"ל.

18] נז—נח) יונת המלכה (אגדה). תר' מ רודיוב.

19] נט—ס) חכמת העמים (מספורי לבולי). תר' י. גרזובסקי.

20] סא—ע) מגבורי האומה (כנ"ל) 10 חוברות: 1) רבי חנינא בן חמא; 2) רב (אבא אריכא); 3) הנ"ל; 4) שמואל (ירחינאי); 5) רבי יוחנן בן נפחא; 6) הנ"ל; 7) רבי שמעון בן לקיש (ריש לקיש); 8) רב הונא ורב יהודה; 9) רבי אבוהו; 10) רבה ורב יוסף. שלמה ברמן.

21] עא—עג) 1) אהבת אם (ספור), 2) יחזקאל (ספור). י. שטינברג.

22] עד) 1) שכולה, 2) כתב הזבובים, 3) האח והאחות, 4) החסיד והחסידה (מעשיות). הנ"ל.

23] עה) 1) שרח בת אשר, 2) צפורה (אגדות). י. שטינברג.

24] עו) 1) חץ תשועה, 2) מלת פלאים (אגדות). הנ"ל.

25] עז) 1) תמרים של חמשה עשר, 2) גזר הדין (אגדות). הנ"ל.

26] עח,עט) 1) צחוק שפתים (ספור), 2) האשף (ספור). י. ב. לבנר.

27] פ) במקום דרשה (מחזה לילדים). י. ח. טביוב.

28] פא) נשף פורים (מחזה לילדים במערכה אחת). מ. מונסביץ.

29] פב) החמסן הקטן (חזיון בעלילה אחת וחמשה מחזות). מ. הורליק.

30] פג—פד) מוסר נער רע (חזיון בשמונה עשר מחזות). תר' הנ"ל.

31] פה) העניים (חזיון בעלילה אחת וחמשה מחזות). תר' י. מ. זלקינד.

32] פו—צ) מחיי הטבע (ספורים מחיי החיות, פ. ברנדל). תר' י. גרזובסקי.

33] צא) מחיי הילדים בארץ ישראל (ספורים). חמדה בן־יהודה.

מחיר כל נומר 6 ק'. פאר' לאחד או לשנים 2 ק'; כל 5 נומרים מכ' בכריכה יפה 40 ק'. פאר' 6; כל 10 נומרים מכ' הדר 80 ק'. פאר' 10 ק'.

Издательство „ТУШIЯ", Варшава. — Verlag „TUSCHIJAH", Warschau.

Herausgeber u. Eigenthümer: Verlag „Tuschijah". Verantwortlicher Redacteur S. M. Laser. Druck von Josef Fischer in Krakau.